Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 27, 1984 No. 185. VOL. XCI.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ПРИЙНЯВ УКРАЇНСЬКУ ДЕЛЕҐАЦІЮ В БІЛОМУ ДОМІ

Вашінгтон. — У понеділок, 17-го вересня, день після великої маніфестації і концерту в цьому столичному місті ЗСА, президент Роналд Реґен прийняв в Білому Домі 13-членну делеґацію провідних українських діячів та відбув з ними коротку, теплу зустріч в одному із своїх бюр.

Вітаючи делеґатів індивідуально, а відтак колективно, президент Реґен перепросив організаторів за те, що не міг прийти на концерт в Кеннеді Центрі, відтак висловив свої співчуття з приводу смерти Патріярха Йосифа. Президент також коротко згадав про Великий голод в Україні в 1932-33 роках і дав признання українській громаді за наголошування злочинів Москви, зокрема її русифікаційної політики.

Делеґати подякували Президентові за прийняття і за його підтримку української громади та побажали йому успіху у виборах.

Президент Реґен з українською делеґацією в Білому Домі (зліва): д-р С. Ворох, інж. Ю. Нестерчук, І. Олексин, Е. Іванців, д-р Б. Футей, І. Білинський, д-р Я. Падох, д-р І. Флис, д-р М. Куропась, Р. Данилюк, інж. М. Семанишин, д-р С. Курилас і Е. Стахів.

В склад делеґації входили: від УАКРади — д-р Іван Флис, Іван Олексин, д-р Мирон Куропась, Евген Стахів, Роман Данилюк і Евген Іванців; від УККА — Іґнат Білинський, інж. Микола Семанишин, д-р Степан Курилас, інж. Юрій Нестерчук і д-р Богдан Футей: також — д-р Ярослав Падох і д-р Степан Ворох.

Перед зустріччю з Президентом делеґацію привітав в своєму бюрі Лінас Коєліс, заступник директора в етнічних справах в бюрі Білого Дому для публічних зв'язків.

Керівник совєтського відділу в Раді Крайової Безпеки, Джан Ленчовскі, відтак поінформував делеґацію про теперішній стан відносин поміж ЗСА і СССР та подякував українським американцям за усвідомлення своїх співгромадян про загрозу СССР для ЗСА і цілого світу. Він просив делеґатів, щоб вони і ціла громада підтримували політику Президента у відношенні до СССР.

У відповідь Е. Іванців запевнив речника Адміністрації, що українська громада в загальному підтримує політику президента Реґена, хоч турбує її вживання совєтських свідчень в американських судах проти американських громадян. Дж. Ленчовскі, заявив, що він свідомий існування тієї проблеми, та що в цій справі конферуватиме з Департаментом справедливости.

Представники УККА заторкнули питання природи загрози з боку СССР — чи

(Закінчення на ст. 4)

В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ВІДБУДУТЬСЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ КОМІСІЇ ГОЛОДУ

В СЕНАТІ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРИЙНЯТИЙ

Вашінгтон. — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) повідомляє, що Підкомісія міжнародних дій в Палаті Репрезентантів назначила переслухання в справі резолюції ч. 4459, законопроєкту, який пропонує створення конгресової комісії для дослідження причин і наслідків Великого голоду в Україні 1932-33, на середу, 3-го жовтня ц.р.

Переслухання відбудеться в год. 2-ій по полудні в залі ч. 2200 конгресового будинку ім. Сема Рейбирна. Головою підкомісії, в якій відбудеться переслухання, є Ден Майка, демократ з Фльориди.

В Сенаті, за допомогою сен. Чарлза Персі і при співпраці проєктодавця сен. Билла Бредлі, цей законопроєкт перейшов у п'ятницю, 21-го вересня

Законопроєкт ч. 4459 пропонує створення конґресової комісії, яка досліджуватиме всі аспекти Великого голоду в Україні, під час якого загинуло понад 7 мільйонів людей. Цей законопроєкт вніс конґресмен Джеймс Фльоріо, демократ з Ню Джерзі, в Палаті Репрезентантів минулого року. До нього прилучилися 120 конгресменів з різних стейтів Америки. Велика більшість конґресменів-спонзорів є зі стейтів Ню Джерзі, Ню Йорку, Коннетикат і Пенсильванії, де є найгустіші скупчення українських громад.

В Сенаті такий законопроєкт ч. 2456, внесений сенатором Биллом Бредлі, був продискутований в Комісії закордонних зв'язків 19-го вересня і був відрекомендований до голосування з малими змінами. Рекомендовано 400,000 долярів на дії комісії. 15 членів комісії, з того шість з української громади, а час дії визначений на два роки.

Законопроєкт ч. 4459 був первісно призначений на переслухання до двох підкомісій закордонних справ Палати Репрезентантів — Підкомісії міжнародних дій і Підкомісії в справах Европи і Близького Сходу. Тому що переслухання відбудуться в Підкомісії міжнародних дій, Підкомісія в справах Европи і Близького Сходу на чолі з конгресменом Лі Гемилтоном, зрікається юрисдикції над цим законопроєктом.

Крім конгресмена Д. Майки, предсідника, є ще вісім інших членів підкомісії. З них є п'ять демократів — Ґас Ятран з Пенсильванії (спонзор), Стівен Соляж з Ню Йорку, Лоренс Смит з Фльориди (спонзор), Джордж Кракет з Мишиґену, Пітер Космаєр з Пенсильванії (спонзор) і три республіканці — Бенджамин Ґіллман з Ню Йорку (спонзор), Джоел Причард зі стейту Вашінгтон і Марк Сільяндер з Мишиґену (спонзор).

Бюро конґресмена Фльоріо повідомляє що на переслуханні законопроєкту ч. 4459 будуть зізнавати: конґресмен Фльоріо, головний ініціятор „голодового" законопроєкту в Палаті Репрезентантів, конгресменка Марсі Каптур з Огайо, голова Демократичної Ради Етнічних Американців в Крайовому демократичному комітеті, і Дейвид Рот, зв'язковий до етнічних груп престижевої організації Американсько-Жидівського Комітету.

Крім них, в користь законопроєкту будуть свідчити ще Джан Кромкоскі, голова Крайового центру для міських і етнічних справ, та Ігор Ольшанський, координатор АОЛПУ.

АОЛПУ закликає українську громаду взяти участь у цих переслуханнях.

МОСКВА ХОЛОДНО ПРИЙНЯЛА ПРОПОЗИЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА Р. РЕҐЕНА

Москва. — Москва, несподівано скоро зареагувала на промову президента Роналда Реґена, яку він виголосив на 39-ій сесії Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку. З критикою пропозицій З'єднаних Стейтів Америки виступив сам совєтський генсек Константин Черненко, якого кремлівські лідери знову почали показувати „на люди" час-від-часу, хоч боротьба за владу між старшою і молодшою ґенераціями в Центральному Комітеті КПСС і Політбюро продовжується, як про це інформують поінформовані особи і урядові джерела.

К. Черненко, виступаючи на пленумі Спілки совєтських письменників з нагоди 50-річчя існування цієї письменницької організації, назвав виступ Президента ЗСА „передвиборчою пропаґандою", а його пропозиції про констуктивну співпрацю і переговори між ЗСА і СССР „давніми пропозиціями вбраними у нові шати". Він підкреслив, що „американські лідери або не хочуть, або не є ще готові до співпраці з СССР, яка мусить бути базована на рівності, взаємному респекті і невмішуванні у внутрішні справи обидвох держав". Для більшого ефекту свого виступу совєтський лідер тихим і уриваним голосом, тобто голосом фізично хворої людини, почав нагадувати про загрозу для світу і нуклеарну війну, яка може стати початком кінця цивілізації людства. Він вважає, що нуклеарна загроза значно збільшилася під теперішню пору і цю серіозну ситуацію не можна приховати жартами чи скептицизмом, — відмітив Черненко, натякаючи на природній гумор президента Р. Реґена, який стоїть у гострому контрасті до совєтських лідерів, які, навіть на міжнародних форумах, не здобудуться на чемностеву усмішку, а сидять, як музейні мумії. Хто спостерігав присутність міністра закордонних справ СССР Андрея Громика на Генеральній асамблеї ОН, зорієнтований про що властиво йдеться, — кажуть деякі політичні спостерігачі.

Совєтське пресове аґентство ТАСС, приєдналось до оцінки К. Черненка, інакше в СССР і не може бути, критикуючи виступ Президента ЗСА, який, мовляв, використав форум ОН для підбудови свого престижу перед президентськими виборами в Америці. „Це була одинока причина поміркованого тону Р. Реґена у відношенні до СССР й інших соціялітичних країн", — заявили коментатори ТАСС.

У Вашінгтоні, президент Р. Реґен запитаний кореспондентами, що він думає про совєтську оцінку його виступу в ОН відповів жартома, що „ТАСС мене ніколи не любив і не говорив нічого доброго про мене". Очевидно, напередодні зустрічі Президента з А. Ґромиком він не міг сказати всієї правди, чи зглядно доказати її до кінця.

256 Відділ УНС відзначить подвійні роковини

Рівергед, Н. Й. (К. М. Безкоровайний). — 256-ий Відділ Українського Народного Союзу в Рівергеді, Н. Й., влаштовує тут у суботу, 13-го жовтня ц.р., о год. 6-ій вечора у залі Польського культурного центру вечерю і забаву з танцями. У програмі вечора передбачено також велику мистецьку програму з виступами українського танцювального ансамблю з Юніондейлу, Н. Й., відомого під назвою „Скоморохи", які так успішно виступили недавно перед великою публікою в Айзенгавер Парку на Лонг Айленді у програмі Українського Вечора.

Молитви перед і після вечері відмовляють о. шамб. Микола Бабак, українська католицька церква св. Івана Хрестителя і о. Френк Тамбурелло, з української православної церкви св. Марії в Істпорті.

Крім мистецької програми будуть виграші готівки, „кошика щастя" та інших вартісних речей. До танців приграватиме оркестра з Піттсбурґу, Па., яка дуже успішно зарепрезентувалась на конвенціях православної і католицької ліґ, граючи люблені і популярні мелодії в модерному стилі.

До комітету, який займається цією вже традиційною кожнорічною імпрезою входять: Ольга Недошитко (відповідальна за квитки вступу), Мирослав Довбуш, Андрій Шульга, Нелля і Анна Тиш і Варвара Рихвальська.

Цим вечором організатори відзначуватимуть ювілей 70-річчя Відділу і 90-річчя Українського Народного Союзу. Крім того, Відділ вшанує у відповідний спосіб піонерів Союзу та проголосить призначення стипендій для студентів. Вступи для дорослих 14.50 долярів від особи, 7 долярів для дітей нижче 12-ти року життя; тільки на забаву — 7 долярів від особи. Для замовлення місць і квитків слід телефонувати до голови комітету О. Недошитко на число (516) 298-8063, або до секретаря К.М. Безкоровайного (516) 727-3325.

Появилася книжка про українських олімпійців у дружині СССР

Балтимор-Торонто. — Цього року Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка випустило третє видання 158-сторінкової книжки англійською мовою п.з. „Українські олімпійські чемпіони" — авторства Осипа Зінкевича при співпраці Петра Фединського, Юрія Саєвича та Лесі Верби. Обкладинка у виконанні — Юрія Струтинського.

Моттом до цього видання є слова французького барона П'єра де Кубертена, за почином якого з 1896 року в Атенах наново почали відбуватися Олімпійські сучасні Ігрища. Він сказав, надавши цим самим напрям олімпійським змагунам: „Не перемога є усією істиною життя, а — боротьба; увесь змисл у цьому — не щоб перемогти, а щоб уміти добре боротися".

У цій книжці є повний список українських олімпійських чемпіонів; біографічні дані і спортові результати українських учасників останніх восьми Олімпійських Ігор; 80 фотографій найбільш відомих українських олімпійських чемпіонів; 34 таблиці, в яких подано національний склад кожної олімпійської команди СССР на літніх і зимових Ігрищах, дані про медалі здобуті представниками підсовєтських республік; місце України серед народів світу за кількістю здобутих медалів; продуктивність спортсменів (відношення здобутих медалів до кількости олімпійців за національністю); кількість олімпійців на мільйон населення кожної підсовєтської республіки.

До книжки додано: Заяву Українського Олімпійського Комітету на Олімпіяді в Монтреалі; Меморандум „Смолоскипу" до Міжнародного Олімпійського Комітету з квітня 1984 року; іменний покажчик, який охоплює понад 300 імен українських олімпійців; бібліографію використаних книжок; обширний вступ, в якому подано дефініцію українського олімпійця; пояснення національної дискримінації в спорті СССР.

Книжка має 158 сторінок; ціна в м'якій обкладинці — 7.50 дол., у твердій — 9.75 дол. Замовляти можна: Smoloskyp, P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043.

У СВІТІ

РЕЧНИК КИТАЙСЬКОЇ делеґації на нарадах 39-ої сесії Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй заявив, що шестигодинна розмова міністрів закордонних справ Китайської Народної Республіки Ву Ксуджіяна і Совєтського Союзу Андрея Ґромика не дала сподіваних вислідів. Вона також не означає, що китайсько-совєтські відносини поправляться в найближчому часі. Західні політичні спостерігачі і кореспонденти взагалі були здивовані, що китайці бажали говорити про ці справи, бо раніше вони ніколи не подавали до загального відома їхньої реакції на розмови з представниками інших держав.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ поновили свою політичну і дипломатичну активність на Близькому Сході, не зважаючи на терористичні замахи на їхні інсталяції, ведені мабуть з метою вилучення американців, як фактора з мирових переговорів, які щойно тепер починаються. Причиною американської активізації є мабуть зміна уряду в Ізраїлі і погодження тієї держави відтягнути свої військові частини з південного Ливану без передумов, що це саме зроблять сирійці, які вдержують в Ливані великі військові з'єднання в силі біля 40,000 вояків випосажених модерною совєтською зброєю. Ніхто не сумнівається навіть, що за ізраїльською подогженістю стоїть Америка і її тиск. Цілий ряд американських дипломатів перебувають тепер на Близькому Сході і ведуть переговори з представниками арабських держав, а головно із Сирією, Савдійською Арабією, Йорданією, Єгиптом та іншими.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала керівника найбільшої німецької компанії виробу військових літаків за шпигунство в користь СССР. 60-річний німець, прізвища якого західньонімецька прокуратура в Карльсруге не подала до відома, передавав аґентам КҐБ на протязі 17 років таємниці про будову бомбовика „Торнадо", випосадженого новою електронічною технікою. Прокуратура вже розпочала слідство в цій справі, щоб виявити чи в цю чергову шпигунську аферу не замішані ще й інші особи.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ заперечив і з обуренням відкинув шведські закиди про те, що нібито совєтські бойові літаки, в погоні за пасажирським літаком шведської лінії з 267 пасажирами на борті, порушили територію Швеції й зігнорували перестороги та світляні сиґнали. Речник совєтського міністерства оборони в Москві заявив кореспондентам, що закиди Швеції „є звичайною видумкою". Прем'єр-міністер шведського уряду Ольоф Пальме натомість відмітив, що Швеція має докази про порушення совєтськими літаками її території, що сталося вже не перший раз. Він підкреслив, що піднесе цю справу на Раді Безпеки ОН, якщо порушування будуть повторюватися в майбутньому.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ погодився доставити Індії 40 совєтських модерних джетів типу МІҐ-29, замовлених індійським урядом на початку цього року. Це перший випадок, кажуть спостерігачі, що Москва погодилася продати закордонній державі наймодерніші свої джети ще поки вони стали складовою частиною оборони Варшавського Пакту. Крім названих модерних джетів Індія закупить в СССР багато інших літаків і різнородної зброї.

ЯПОНСЬКІ УРЯДОВІ РЕЧНИКИ запротестували проти чергового порушення совєтськими літаками простору Японії в кінці минулого тижня, що викликало тривогу в багатьох частинах Японії. Японські розвідчі літаки завважили і передали сиґнал до головної квартири, що над північною частиною Японії летять ціла група совєтських військових літаків, включно до наймодерніших бомбардувальників, подібних до „Бекфаєр". Після цього повідомлення в повітря піднялися також японські і американські літаки, які слідкували за летом совєтських машин. Японія незадоволена совєтським втручанням в її територію і заповіла, що в майбутньому реаґуватиме більш гостріше на ці провокації.

ЗСА хочуть бути посередником на Близькому Сході

Вашінгтон. — Речники Державного департаменту заявили, що Уряд ЗСА готовий виконати ролю посередника на Близькому Сході і причинитись до скорішого виведення ізраїльських військових частин з південного Ливану, але з передумовою, що в тій справі до них формально звернуться Ізраїль і Сирія.

Державний секретар Джордж Шулц, який тепер перебуває в Ню Йорку на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй заявив кореспондентам, що ЗСА все готові допомогти зменшити напруження в цьому районі світу і таким чином дати можливість ливанському народові і його урядові упорядкувати їхні внутрішні справи. Шулц думає, що в присутності на ливанській території чужих військ ливанцям ніколи не вдасться зліквідувати внутрішніх суперечностей між поодинокими політичними партіями і групами, зокрема між мусулманами і християнами, які вже мають свою довгу історію. Шулц однак підкреслив, „що ви можете допомогти іншим тільки тоді, якщок вони собі цього бажають".

Асистент державного секретаря для справ Близького Сходу Ричард Мирфі веде вміжчасі переговори із сирійцями в Дамаску пробуючи встановити чи сирійці дійсно зацікавлені встановленням миру в Ливані і чи погодяться на американське посередництво. Очевидно, сирійський уряд вже раніше домагалися відтягнення з Ливану ізраїльських військових частин, але про відтягнення свого війська нічого не згадував. Ізраїль натомість ставить вимогу, щоб відтягнення відбувалося рівночасно всіх закордонних військ з тієї країни.

Проблеми Ливану і замирення на Близькому Сході знову стали дуже актуальними у зв'язку з терористичним самовбивчим нападом на американську амбасаду в Бейруті. Цією справою почали навіть займатися сам президент Роналд Реґен, який під час свого виступу в ОН дуже гостро і рішучо засудив терористичні акти, які мають на меті виелімінувати ЗСА від полагодження проблем на Близькому Сході, бо тоді Москва, і її арабські сателіти мали б вільну руку у вирішуванні усіх справ згідно з їхньою вподобою.

Міністер закордонних справ Ізраїля Їцак Шамір має на меті просити ЗСА про посередництво. Він також бере участь в сесії Генеральної Асамблеї ОН, а незабаром до Вашінгтону на розмови прибуде новий прем'єр-міністер ізраїльського уряду Шімон Перез. „Ми не будемо просити Уряд ЗСА про мілітарну допомогу, — заявив Шамір, — а тільки про дипломатичну послугу".

Вміжчасі стало відомо, що американські воєнні кораблі, на покладі яких знаходяться частини морської піхоти, наблизились до берегів Ливану. Чи це мало б означати, що ЗСА готуються до якихось відплатних акцій за змоблення амбасади?, — запитали кореспонденти Дж. Шулца, — який, однак, не бажав вести розмови на цю тему.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ЗСА ОДНОГОЛОСНО схвалив закон про зовнішню торгівлю ЗСА, яким передбачено, вперше в історії ЗСА, створення т.зв. „зон вільної торгівлі" з Ізраїлем і Канадою. Крім того, 140 країн, що розвивають свою господарку, отримали полегші в зовнішній торгівлі з ЗСА на протязі 10 років. Створення „зон вільної торгівлі" розраховано зокрема для того, щоб полегшити експорт американських товарів в Ізраїль. Спеціяльна комісія Конґресу працює над розв'язанням суперечностей, що існують поміж прийнятим Сенатом законом, і його варіянтом, який минулого року затвердила Палата Репрезентантів.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ у супроводі республіканського губернатора Джіма Тампсона відвідав стейт Іллиной, де він розмовляв із шахтарями. Шахтарі ці, не дивлячись на офіційну підтримку їхньою унією кандидатів демократичної листи, висловлювалися ентузіястично за перевибір „тіму" Реґен-Буш.

ДІОКСИН, СМЕРТОНОСНИЙ складовий елемент, т.зв. „ейджен орандж", вживаний у джунґлях під час В'єтнамської війни і в американських лісах, „Вашінґтон Пост" назвав „кошмаром". Тепер виявилося, що цей елемент вживається компанією, що випродуковує папір для часописів в Новій Шкотії, Канада, 49 відсотків якої належить власне до корпорації „Вашінґтон Пост". Ліси Нової Шкотії були оббризкувані діоксином, щоб знищити „тверді" дерева, які перешкоджали ростові деревам „м'яким", що їх вживають у продукції газетного паперу. Вживання діоксину було заборонено в ЗСА Аґенцією охорони довкілля.

Студенти Філядельфії активізуються

Філядельфія — В околиці Філядельфії існують студенстські клюби в таких університетах як Пенсильванійський, Темпл, Дрексел, ЛяСалл, Віллянова, Делавер та Менор Джуніор коледж.

В минулих роках існувала доривочна співпраця між тими клюбами, а навіть оформилася т. зв. Коаліція Українських Студентів. Українська Асоціяція Темпл університету вже влаштувала чотири міжуніверситетські форуми, а інші клюби також запрошують гостей на свої імпрези.

Згідно з домовленням, тут відбудеться міжуніверситетський студентський вечір у п'ятницю, 5-го жовтня, о год. 7:30, в приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру. Ця імпреза подумана для всіх студентів та недавніх алюмнів поблизьких університетів і коледжів. Програму координує Українська Асоціяція Темпл університету, а інформації можна отримати, телефонуючи до Романа Лупана (676-8974) або д-ра Володимира Бандери (787-5039).

Студентський вечір включає коротку програму, а найважніше — дасть нагоду запізнатися при перекусці.

Громада Ґлен Спею вшанувала пам'ять бл. п. Патріярха

Ґлен Спей, Н. Й. (М.К.). — В четвер, 13-го вересня 1984 року, в дні похорону Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого відбулося тут в церкві св. Володимира в год. 6-ій вечером. Поминальне Богослуження і Панахида за душу св. п. Блаженнішого Патріярха.

При численній участі парафіян і вірних православної церкви свв. Петра і Павла Богослужбу і Панахиду відправив і виголосив відповідну проповідь парох о. Юліян Осадца. До Богослуження співав мішаний хор під диригентурою інж. Осипа Гапія.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на пів року — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безглуздий тероризм

Кожний терор безглуздий, тому що він не осягає своєї цілі. Він безглуздий і тому, що його плянувальники і виконавці не беруть до уваги, що він мусить викликати реакцію, яка інколи приносить більше шкоди авторам терористичного акту, ніж його жертвам. Навіть холоднокровно заплянований терор керується ненавистю, себто почуваннями, а не розумом, а в політиці немає місця для почувань, бо панівним є тільки критерій розуму. Терор існував уже від непам'ятних часів саме тому, що люди схильні радше керуватися своїми почуваннями, ніж розумом. У всесвітній історії маємо безліч прикладів для доказів того, що індивідуальний чи колективний терор мусить закінчитися невдачею. За царської Росії мало хто з династії Романових помер природною смертю. Московські соціял-революціонери воювали проти царату терором, і царська охрана встигла інфільтрувати центр закордонних терористичних змовників тиким своїм аґентом як Азєв, що його розконспірував Бурцев. Все одно царат провалився щойно тоді, коли Волинський полк у Петрограді 11-го березня 1917 року (за новим стилем) відмовився стріляти в страйкуючих робітників, а, повернувшись до касарень, вбив своїх старшин. І терор французьких якобінів проти жирондистів у Великій французькій революції та взаємне викликування себе спричинив кінець тій революції, коли Наполеон здавив її у листопаді 1799 року. Совєтська імперія, оперта на системі терору, розвалиться тому, що насторожує проти себе всіх своїх громадян: якщо кремлівські володарі не хочуть війни, то одною з головних причин цього є свідомість декого із розумніших членів Політбюра, що дати в руки зброю мільйонам теперішнього цивільного населення — може бути самогубством імперії.

Кожне діло роблять люди і, якби не стало в Ірані аятолли Хомейні, а в Лівії Муаммара Каддафі, то й мусульманські терористи не зважилися б на такі акти терору, як 18-го квітня минулого року у Бейруті, коли згинули 63 особи, в тому числі 17 американців, — в жовтні минулого року, коли в атаці проти головної квартири американських морських піхотців згинув 241 вояк, і в терористичному акті проти французької військової квартири, де згинуло 58 французьких вояків. Останній терористичний акт з минулого четверга, 20-го вересня, був повторенням попередньої методи: навантажене динамітом авто з водієм зупинилося перед американською амбасадою і вибухло, вбивши 14 осіб, між ними двох американських військовиків, та поранивши американського амбасадора і амбасадора британського, який був там на нараді. Кількадесят ранених перевезено до шпиталю. Водій очевидячки хотів в'їхати до ґаражу під будинком амбасади і там спричинити вибух, який тоді завалив би цілий шестиповерховий будинок із сотнями жертв.

Перед такими терористами нема 100-відсоткової певної охорони. Демократичний кандидат на президента Волтер Мондейл і голова демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Томас О'Нілл намагаються звалити вину на президента Реґена, — це негарний спосіб рятувати кепську ситуацію Мондейла, який, до речі, закликав Президента перевести відплатну акцію. Проти кого і як? Терористи, які називають себе членами організації „Свята війна", живуть розсіяні на території Сирії,ча пак у тій частині Ливану, що її займає своїм військом Сирія. Провести війну проти Сирії і розпалити війну на Близькому Сході, — та ще й може повести війну проти Ірану, який здогадно фінансує цей терор, і провокувати вибух Третьої світової війни? Це нісенітниця і тому президент Реґен і державний секретар Шулц зразу ствердили своїми заявами, що: 1) Америка не може капітулювати перед злочинними терористами і зрікатися своєї ролі на близькому Сході і 2) Америка „тепер" не плянує ніякої відплатної акції. Зрештою, це не справа одної Америки. Це міжнародна проблема. У Ливані згинули від тих самих терористів також французи; тепер там ранений британський амбасадор; міжнародний терор бушує у різних вільних країнах світу. Саме розпочала свої наради нова Генеральна асамблея ОН — це діло Об'єднаних Націй зорганізувати похід проти міжнародного тероризму, але — відомо — та установа насправді мертва. Тероризм існує й існуватиме, поки не запанує в усьому світі мораль і поки не буде створена така міжнародна система, яка внеможливить терористам вести їх злочинні дії.

Михайло Кучер

ПРАВО НА ОБОРОНУ

„Людина — це звучить гордо", — до такого додумався совєтський письменник Максим Ґорький (Пєшков). Йому також належить інше відкриття — якщо ворог не капітулює його нищать. В СССР перший вислів Ґорького перероблено так: людина це звучить гірко. В статті буде мова про право на судову оборону в Совєтському Союзі.

У Німеччині адвокатуру знищив Фрідріх Великий. 1780 року. Наполеон дуже обмежив права і обов'язки адвокатів. Російський цар Микола І не погодився на створення адвокатури. Перший раз адвокатуру в Росії створено 1864 року за Олександра II. Після приходу до влади Ленін зліквідував адвокатуру. Він вважав адвокатів непотрібними з політичних мотивів. Партія не керувалася законом. 1905 року в листі до однієї своєї знайомої Ленін про адвокатів висловився так: ...„Вони інтеліґентна сволота... Треба вже тепер їм сказати якщо ви, сучі діти, дозволите собі найменший політичний опортунізм,...то я (підсудний) прилюдно назву вас падлюками і відмовлюся від оборони".

У 1917 році Ленін зліквідував адвокатуру як буржуазну вигадку. Одначе під впливом критики західніх соціял-демократів пробував створити адвокатуру, підпорядковану урядові. Це тривало недовго і 1920 року адвокатура ліквідується, а 1922 року формально створюється після „перевиховання" правників.

У 20-их роках в адвокати попали малограмотні учорашні комсомольці з робітничих факультетів. У них виховано „пролетарське розуміння права". Психологічний терор запанував у судівництві.

У 1922 році в Москві засуджено на смерть 12 есерів (соціял-революціонерів). „Правда" з травня 1922 року про це писала так: „На бажання західніх лівих партій совєтський уряд погодився допустити чужоземних адвокатів для оборони есерів. Вандервельде, представник бельгійської партії праці, Курт Розенфельд,Теодор Лібкнехт, представник соціял-демократів Німеччини,приїхали до Москви. Тут їх чекала спрепарована ворожа демонстрація, яка висловлювала „гнів і обурення". Демонстранти несли плакати з написами „Геть оборону тих, чиї руки в крові робітників". Натовп вигукував, кричав, співав неприличні пісні.

Демонстрантів зорганізував Бухарін, член „Соціялістичної академії". Він схарактеризував совєтське становище так: на оборону заслуговує тільки той, хто співпрацює з державою. Ми самі будемо боронити підсудних". Обвинувачував прокурор Криленко; член уряду Луначарський, історик Покровський і Клара Цеткін. Суд відмовився вислухати свідків оборони, не дозволив підсудним зазнайомитися із змістом обвинувачення. Цю практику включено в совєтську конституцію 1936 року.

За Сталінської диктатури „право на оборону" не мали „вороги народу". А знавець права Хрущов сказав, що обвинувачення „ворог народу" не потребує доказу і оборони. За Брежнєва починається перегляд правої доктрини, яку оформив Хрущов. Це мало бути „встановленням соціялістичної законности". На практиці, права держави все побільшувалися, а зменшувалися права індивіда. Виникає процесуальний нігілізм . Роля адвоката зводиться до формальної присутности на суді. Як наслідок багато обвинувачених відмовляються від адвокатів, зокрема на політичних процесах.

Захід починає обережно висловлювати незадоволення. І ось реакція „Літературної Газети". Газета розглядає, які питання адвокат має ставити, і чи підсудний має на них відповідати. Чи має підсудний право відмовитися від адвоката? За боротьби із злочинністю почали цікавитися думкою суспільства на цю тему. Постало питання, чи має право на оборону на суді небезпечний злочинець. Більшість опитуваних на цю тему відповіли, що не має.

Стаття у „Літературній Газеті" називалась „Задля істини".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРОХАННЯ З БРАЗИЛІЇ

Сьогодні я отримала листа з Бразилії, від змісту якого у мене виступили на очах сльози. Подаю його нашим читачам повністю:

Дорога Пані!

Ми читали з великою цікавістю в газеті „Свобода" про Ваші успіхи в українській діяльності. Для нас, молодих, було дуже приємно читати про Вашу нову платівку. Я, як культурно-освітній референт української молодечої організації в Куритибі хочу Вас просити, якщо можливо, подарувати для нас молодих Вашу платівку, бо, на жаль тут, у Бразилії не існують українські платівки.

Нам прикро що ми є ізольовані і не маємо більших зв'язків з українцями у цілому світі. Ми влаштовуємо самотужки академії, сходини і концерти і нам потрібні українські платівки. Якщо Ви зможете нам у цьому допомогти то ми будемо щиро вдячні. Також ми маємо кожної неділі українську радіогодину, тому Ваша платівка буде дуже корисна для нашої організації, якщо зможете нам подарувати.

На цьому кінчаю писати листа та бажаю Вам дальших успіхів в українській діяльності і засилаю щирий привіт з Бразилії.

Слава Україні!
Корнелій Шмулик
Культ-освітній референт
Української Молодечої
Організації!

Біжучи, зі сльозами на очах на пошту, щоб відправити платівку, я подумала: як багато у нас є співачок і співаків, піяністів і інструменталістів, хорів, вокальних і інструментальних ансамблів, поетів і письменників! А що як ми всі разом, кожний від себе, допоможемо нашим бідним дітям, які в далекій Бразилії так цупко тримаються за свою українську культурну спадщину? Нехай кожний з нас вишле їм свою платівку або книжку. Я за молодого Корнелія Шмулика прошу вас всіх це зробити. А сама від себе я вас всіх благаю це зробити в найближчому часі.

Рената Бабак

Адреса: Kornelio Szmulik, Juventude Ukraniana, Clem, Caixa Postal 278, 80,000 Curitiba, P.R., Brasil.

Марія Логуш

„СЮЇТА КУРИЛИКА" — НОВИЙ ТВІР ЮРІЯ ФІЯЛИ

Восьмого та дев'ятого березня наступного року в концертах Едмонтонської симфонічної оркестри буде вперше виконаний новий оркестровий твір монтреальського композитора Юрія Фіяли. Назва твору: „Сюїта Курилика". Він був закінчений два роки тому, а створений на замовлення Альбертсько-Українського Товариства для Збереження Культури. Складається твір із п'яти частин і побудований на базі картин видатного канадського маляра українського походження — Василя Курилика.

З цього приводу ми перевели розмову з Юрієм Фіялою і ми бажаємо ознайомити читачів із змістом цієї бесіди.

Марія Логуш: Яка історія створення „Сюїти Курилика" й що спричинилось до цього?

Юрій Фіяла: Сюїта була написана в результаті обміну листами з добре відомим едмонтонським культурно-громадським діячем — покійним Романом Осташевським. Це був один з тих рідкісних людей, яким дійсно залежало на розвиткові української культури та мистецтва в Канаді, які дбали не тільки про збереження цієї культури, але й про її дальший розвиток. Романа Осташевського зокрема турбувало майбутнє нашого музичного мистецтва. Адже українці — народ музично обдарований, український пісенний фолкльор вважається одним з найбагатших у світі, чи ж не так?!...

М. Л.: Отже, покійного Романа Осташевського можна було би вважати чи не хресним батьком „Сюїти Курилика"?

Ю. Ф.: Так, безперечно! Без його особистого зацікавлення, без його всебічної підтримки цей твір навряд чи був би написаний. Компонувати п'ятичастинну симфонічну сюїту для великої оркестри робота надзвичайно складна, яка вимагає багато часу й енергії. Праця над партитурою тривала майже три роки. На превеликий жаль, Роман Осташевський передчасно помер, не мавши нагоди почути „Сюїту Курилика", яка, до речі, присвячена його пам'яті.

М. Л.: Як склалася дальша доля цього твору?

Ю. Ф.: Ініціятиву бл. пам'яти Романа Осташевського продовжувало Альбертсько-Українське Товариство для Збереження Культури в особі його голови — інж. Василя Кунди. Проєкт був викінчений, партирура написана, а тепер Канадський Музичний Центр у Торонто займається розписом оркестрового матеріялу — виготовленням окремих інструментальних партій для його прем'єри в Едмонтоні. До речі, диригуватиме Едмонтоською симфонічною оркестрою її художній керівник та головний дириґент Урі Маєр.

М. Л.: Цікаво було б довідатися, що саме може спонукати композитора створити оркестровий твір на базі картин Василя Курилика?

Ю. Ф.: Курилик був небуденним майстром, творчість якого не може не приваблювати всіх, хто цікавиться образотворчим мистецтвом. Цікаво, що сюжетні задуми його найліпших картин відзначаються чи не музичними якостями, які переконують своєю силою, імпонують своїм кольоритом, вражають майже поліфонічною логікою розробки свого матеріялу. Самозрозуміло, коли пишеться музику на базі твору образотворчого мистецтва, мова ніяк не йде про звукову ілюстрацію, про який-небуть звукопис того, що бачить око. Справа набагато складніша. Тема тієї чи іншої картини відіграє лише ролю своєрідного творчого поштовху, певного вихідного пункту, на підставі якого твориться музика. Як жанр мистецтва, музика має свої власні, притаманні їй одній архітектонічні закони та характерності, які набагато ширші та багатші від усіх правил і канонів літератури чи драми, поезії чи малярства. Конкретно це все означає, що, познайомившися з десятками, може навіть сотками, репродукцій та оригіналів картин Курилика, треба було вибрати з них з-пів десятка найбільш змістових і самобутніх, які імпонували б як композиторові, творцеві даної музики, так і тому уявному слухачеві, увазі котрого цей оркестровий твір був би наприкінці запропонований. Дуже важлива деталь: мусілося весь час пам'ятати, що „Сюїта Курилика" не творилася виключно для прославлення музичного мистецтва, як такого. Потрібно підкреслити, що, як і Курилик, тобто автор первісних образів, композитор мусів втілити конкретні музичні ідеї та теми в логічну, струнку форму, яка промовляла би до пересічного слухача з тою ж яскравістю, з тою ж силою переконливости, що характеризують її образотворчі оригінали.

М. Л.: Отже які саме картини Василя Курилика покладені в основу п'яти частин оркестрової Сюїти?

Ю. Ф.: Вибрано таких п'ять картин Курилика: „Лябіринт", „Арктична Мадонна", „Українське Різдво", „Поля" і „Я плюю на життя". Не трудно переконатися, що головна ціль вибору перелічених образів—стремління досягти максимальної контрастности задуму, змісту, тематики окремих частин Сюїти. Перелічені картини відносяться до різних періодів творчої діяльности Курилика й характеризують провідні думки та настрої, які керували мистцем у молодості, середньому віці і в останніх роках його порівняно короткого життя. Загальна форма побудови оркестрової Сюїти ставить перед композитором певні вимоги. Як і в кожному розвиненому сонатно-симфонічному циклі муситься дбати не тільки про тематичну різноманітність його окремих частин, але й про їх ритмо-мелодійну, динамічну, контрапунктично-поліфонійну, інструментально-ансамблеву та гармонійно-темпову самостійність. Одночасно з цим усім у даному конкретному випадку найскладнішим творчим завданням було поєднати усі перелічені елементи — плюс багато інших принципів формотворення й естетично-художніх засад, з типовими зворотами та інтонаціями, притаманними українській пісенності. Найпростіше було б вказати, що, наприклад, третя частина „Сюїти Курилика" — „Українське Різдво" — побудована на мелодійних інтонаціях трьох колядок: „Бог Предвічний", „Нова Радість" та „Ой,

(Закінчення на ст. 4)

ПРО ОПОЛЯЧЕНОГО СВЯЩЕНИКА, ЩО ВЕРНУВСЯ ДО УКРАЇНСТВА

Цікаво було прочитати статтю С. Женецького про українського роду сучасного польського письменника Є. Гарасимовича, що признається до свого українського походження, але далі цупко тримається польського кожуха, бо так йому вигідніше... Автор цієї статті з докором ставить Гарасимовичеві як приклад Митрополита Андрея і його брата Климентія Шептицьких чи графа М. Тишкевича, предки яких теж були ополячились, але вони пішли за зовом крови і серця і вернулись до українства та зіграли поважну ролю в історії нашого народу і Української Католицької Церкви.

У зв'язку з цим я хотів би тут пригадати маловідому історію добровільного самовідречення від польського теплого кожуха римо-католицького польського священика, який теж пішов слідами братів Шептицьких і, неначе блудний син, вернувся до батьківських порогів.

Мова про о. Максима Журкевича, що тому приблизно 50 років зрікся римо-католицького обряду, зрікся доброї і багатої парафії і став греко-католицьким монахом-василіянином. Обставини цього добровільного навернення до свого рідного обряду і своєї національности описує у своїх споминах Іванна Калинич, вдова по бл. п. о. Теофілеві Калиничові — колишньому пароховi села Тарнавка (Лежайського деканату), на далекому Засянні. Ці спомини (і чимало інших) саме друкуються в Реґіональному Збірнику , що його видає Реґіональне Об'єднання українців Ярославщини і Засяння. А історія цього самонавернення ось яка:

Село Тарнавка від давніх-прадавніх часів заселене українцями греко-католиками, що, хоч призабули рідну мову (процес їх відродження почався щойно на початку 1930-их років), але кріпко держалась своєї церкви і своїх національних традицій. Була Тарнавка оточена звідусіль колись теж українськими, але від довшого часу вже польськими селами, з польським клером, який разом з польською адміністрацією робив усі можливі заходи і зусилля, щоб теж ополячити це ще українське і національно свідоме село, яке колись львівський щоденник „Діло" назвав був „граничним стовпом" західньо-українських земель. (В цьому селі, між іншим, народилась д-р Марія Овчаренко, наш визначний мовознавець).

У сусідстві Тарнавки були польські села Гусів і Монастир („Монастеж") і там довший час, — пише у своїх споминах І. Калинич, — парохом був о. Максим Журкевич. „Він кожного року на Різдво обов'язково відвідував о. Калинича, і вони разом колядували „Бог Предвічний". Говорив по-українськи з польським акцентом, походив з Холмщини. Коли в 70-их роках XIX століття царська влада насильно вводила на Холмщині православ'я, його батьки „уніяти" з ним, маленькою дитиною, на руках, втекли через кордон до Галичини. Вночі зайшли до якогось двору, де батьки дістали працю, а малий Ма-

(Закінчення на ст. 4)

А. Власенко-Бойцун

ПАНОРАМА УКРАЇНИ 1984

III

Ми виїхали рано, після сніданку, стрийським шляхом, напівдень, через годину минули Миколаїв, Розділ (тепер Роздол — місто хемічної промисловости) потім Пісочне, — станція, з якої ми їздили потягом до Львова, і вже перед полуднем минули місто Стрий, потім Синєвидне Вижнє (колись Синєвідсько), відтак Синєвидне Нижнє та районове містечко Сколє, вкінці доїхали до Славська, де за Польщі цвіло лещатарство ;там на Перевалі зупинились над малим потоком біля напису „Панасівка", (цього села там не було, бо Панас дуже рідке ім'я в тому районі), а стояла там крита колиба , кілька столів і лавок та кам'яне вогнище, на якому наші інтуристи і водії автобуса почали готовити полуденок. Усі американці почали фотографування верхів і возів, що час від часу,запряжені кіньми, як півстоліття тому, проїжджали шляхом, яким їхали теж авта, переважно вантажні або автобуси. Ми троє пішла стежкою вгору.

Я не могла налюбуватись гірськими квітами, добрими знайомими з дитинства в Крушельниці, що віддалена від Синевідська лише 12 кілометрів, гляділа довкола, чи не побачу верха Парашки, у стіп якого лежала над потоком Бричком — моя колишня Крушельниця, де ходила я до початкової школи в роках 1924-28. Назбирала я пахучого зілля, що аж мої внуки помагали мені нести і дивувались, нащо бабі стільки зілля, не розуміючи, яким скарбом воно для мене було. Хоч усюди видніють написи: „Хороніть природу", „Задержуйте чистоту", ні одного з них не практикується, Куди глянути, всюди багато сміття. А верхи часто світять зрубами, і тільки зрідка насаджено нові деревця, що рівненько ясніють молодою зеленню симетричними рядами.

Коли ми троє вернулись до „Панасівки", обід був уже готовий і добрий: шашлик на патичках, печена бараболя й огірки, було вино і на радість моїм внукам „кока коля". Після їди — співали. Старі прогульковці-„Верховино, світку ти наш", а совєтські галичани про сорочку „Вишиванку" і „Пироги". У поворотній дорозі я завважила тартак, колишнього колятора Ґредля, що подарував після повені у 1928 році будівельний матеріял на хати, які знищила повінь у Крушельниці. І тепер цей же тартак працював, бо саме виїжджав тягаровий віз наладований дошками. Вступили ми теж до міста Стрия, де наш водій підібрав баґаж і кілька молодих хлопців, мабуть студентів. Хотілось мені з ними поговорити, але біля них сидів чоловік, якого туристи уважали за урядового „хоронителя", що інформує уряд про всякі екскурсії, а також „заглядає" за інтуристками і їх відношенням до туристів. Повертаючись до Львова, я сиділа біля однієї співтуристки, яка нашептала мені, що тепер проходить рекрутація і забирають багато хлопців, вчасніше ніж військовий набір, і беруть кожного поголовно, навіть калік.

У горах довідалась я дещо з переживань інших туристів, особливо тих, що зустрічались зріднею. Багато молодих хлопців забирають на війну в Афганістані та на роботи в Азії. Часто рідня не знає, де вони, бо листування проходить за кодом, а не адресами. Також тепер не повідомляють родини, коли хтось загине, тому багато родин живе в непевності, коли не дістають листів. Тепер до Львова не привозять уже домовин „героїв", як минулих років, отже здогадуються, що кожного хоронять там, де загине. Крім цього довідалася, що й інші пробували телефонувати до своїх друзів чи рідні, як і я, без успіху. Кажуть, що треба російською мовою розмовляти, щоб дістати получення.

Останнього дня відвідали ми Личаківський цвинтар, що гарно вдержаний, особливо старі польські гробівці. Шукала я за моїми рідними, що мали пам'ятники на Личаківському кладовищі — Галущинських і Чубатих, побачила свіжу могилу якогось Власенка з червовою зіркою. Усі ми зупинились перед пам'ятником Івана Франка офіційно та всі нишком молились і гляділи на могилу Івасюка, засипану свіжими квітами, що приносять дівчата.

Після обіду пішла я сама попрощатись зі Львовом.

Останній раз спробувала потелефонувати до моєї подруги з молодих літ, але знову без успіху, хоч тим разом говорила по-російськи. Пішла на пошту, щоб послати привіти, а з пошти на ринок, до ратуші, яку все ще бережуть кам'яні леви, поставлені у ХУІІІ сторіччі, коли то Галичина перейшла до Австро-угорської імперії в 1772 році, в честь Леопольда II Габсбурґа, з титулом імператора римського, що любив левів і всі його пам'ятники в Австрії також з левами. Колись, за Польщі студенти-поляки декорували їх червоно-білими прапорцями, а ми дівчата, зручно віддекоровували левів. Згадуючи це, я доторкнулась кам'яного лева і так попрощалась зі Львовом, пройшла ще Руською вулицею, яка задержала свою стародавню назву, поклонилась Преображенській церкві, що була замкнена. Потім біля пам'ятника Міцкевича, що дальше стоїть на несвоїй землі. повернулась на вул. Франка й ще раз перейшла бульвар Шевченка, колишню Академічну, і назад парком до готелю. Моя остання розмова була з двома молоденькими матерями, що пильнували своїх дітей, які гойдались. Спитала я їх, як живеться? Відповіли, що добре, але в розмову вдаватись не захотіли, все ж таки їхня українська мова звучала мило, а дітей кликали Ромком і Дарцею. Цього ж вечора ми виїхали поїздом до Тернополя, міста моєї матері.

II Тернопіль

Назва міста походить мабуть від „тернопілля", тобто поля порослого терням, хоч поляки виводили назву від Яна Тарновського, якому польський король Зиґмунд І надав грамоту з метою будувати оборонну фортецю в теребовельській окрузі. Будова замку почалась в 1540 році, а вісім літ пізніше виросло там вже місто, побудоване за маґдебурзьким пляном і дістало маґдебурзьке самоуправне право з трьома великими річними ярмарками і щотижневими торгами, наслідком чого стало торговельним осередком.

(Продовження буде)

Етнічний Фестиваль в Ню Джерзі

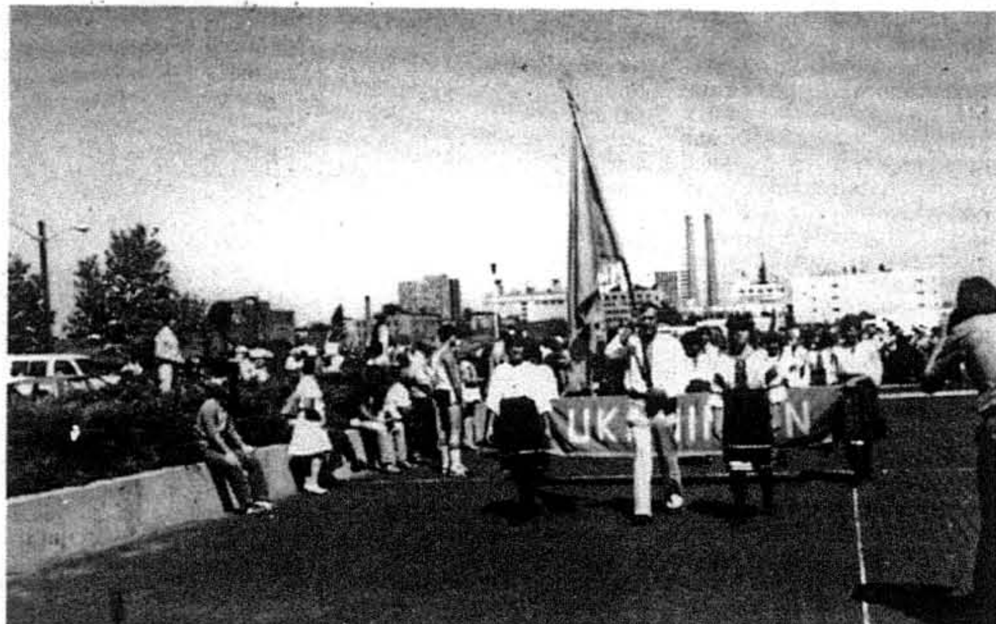
(Дора Рак) Осінній фестиваль етнічних груп в стейті Ню Джерзі відбувся в Ліберті Стейт Парку в Джерзі Сити в днях 8-го і 9-го вересня ц. р. в пристані над Гадсоном, у відновлених історичних будинках колишнього залізничного двірця(з 1889 року) та на впорядкованій площі, де споруджено сцену.

Цьогорічний шостий з черги фестиваль мав дещо інакший характер, бо в програму включено заприсяження нових громадян, а участь стейтових представників і серія промов надали йому менш етнічне, а більше передвиборче забарвлення. Все ж таки сама натуралізаційна церемонія двох сотень нових громадян (присутніх на площі 183) в цьому історичному місці, недалеко острівця зі Статуєю Свободи та славного острова Еллис, на водах стейту Ню Джерзі,—була не лише символічною, але й зворушливою.

Нові громадяни вислухали аж вісім палких патріотичних промов, що закликали емігрантів із Єгипту, Індії, Куби, Уганди, Венесуелі, Італії і Ірляндії любити країну, яка дає їм свободу, рівні права та нагоду до поступу і добро буту.

Після заприсяження нові „американці" дістали маленькі прапорці, брошурки та відзначки з мініятюрною реплікою стейту на спогад найважливішої в їх житті події. Ритуал проводили судця Вищого суду Дж. Леонард Горнстейн і Франк Роджерс, клерк повіту Гадсон, а надпрограмову промову до них виголосив патетично судця італійського роду Е. Зампелло.

Центральною точкою була промова губеранатора стейту Томаса Кейна, який при цій нагоді підписав проклямацію, проголошуючи „етнічний тиждень" для вшанування понад 100 етнічних груп, що становлять коло 25 відсотків населення стейту.

Етнічний фестиваль в Либерті Стейт Парку розпочався дефілядою національностей 8-го вересня 1984 року. Українську групу репрезентували члени осередку СУМА в Пассейку під проводом голови Степана Журавського (з прапором)

У дефіляді фестивалю маршували також члени губернаторської Етнічної ради. Спереду (зліва): Джордж Папас, голова ради, Джейн Бурджіо, секретар стейту. Андрій Кейбіда, член ради і голова фестивального комітету.

(Всі фота Дори Рак)

Коротке слово мала також Джейн Бурджіо, секретар стейту, котрій підлягає бюро етнічних справ і Етнічна рада, та Джералд МекКанн, мейор Джерзі Сиґі, бо парк розташований на території цього міста (хоч його розбудова є під наглядом і за плянами стейтової адміністрації і має окрему плянувальну комісію). З рамени Етнічної ради промовляли: Джордж Папас, голова, Карл Педерсен, майстер церемонії, і Андрій Кейбіда голова фестивального комітету. Не дивно, що ця частина програми Фестивалю забрала півтори години.

Елемент етнічности внесла дефіляда національностей в народних строях з прапорами і транспарантами при звуках духової оркестри 50-ої Дивізії національної гвардії. Українська молодь осередку СУМА в Пассейку творила найбільшу з усіх групу (коло 50 осіб).

Фестиваль складався з двох частин: дводенної програми на сцені і виставок, а етнічну атмосферу доповнювали своєрідні страви поодиноких народів.

Програма

У концертовій частині виступили танцювальні ансамблі осередку СУМА з Пассейку, котрий очолює Степан Журавський. Три групи молодшого членства, підготовані хореографом Романом Стеткевичем, зібрали найбільше оплесків публіки за ефективні танці і барвисті строї, бо це була одна із найліпших точок програми. Виведено п'ять танців: „Привіт", „Троптянку", „Козачок", „Гони, вітер" та „Гопака" у акордеоновому супроводі Богдана Барана.

Багато праці для виховання молоді вкладає провід осередку СУМА і окремий батьківський комітет, що діє при осередку в складі: Катерина Познахівська, голова, Марія Лесів, Іван Зєльонка, Леся Палюх, виховниця, Катерина Журавська й інші та організаційний референт Василь Гаргай.

Виставки

На протязі шести років мінявся характер фестивалю і вигляд виставок. Перший фестиваль, що відбувся в 1979 році, в початковій стадії віднови історичного комплексу в Парку, був спонзорований стейтом і першою етнічною радою, покликаною демократичним губернатором Б. Бирном.

Популярність фестивалю зросла після дедикації терміналу в 1980 році, і збільшилася участь етнічних груп до 40 та кількість виставок. Опісля зайшла зміна, коли зросла участь комерційних станків, а зменшилося зацікавлення або запал поодиноких груп. Цей спадок видно було цього року і якби не численні станки польської і української груп (разом приблизно 17 столів), то довгий вестибюль мав би порожні столи.

Зате заля давньої почекальні була заповнена виставками стейтових департаментів, професійно влаштованими (маючи відповідний бюджет). Може час Етнічній раді подбати і про бюджет на видатки етнічних груп, що заохотило б і допомогло у влаштуванні виставок та в участі заавансованих ансамблів у концертовій програмі.

Українську виставку народного мистецтва влаштував відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ з Пассейку під проводом голови Нусі Вох, при співпраці Дарії Степаняк, голови централі ОЖ, та при асисті членок Ірки Халупи і Зені Брожини. Показ техніки, вживаної в українському народному мистецтві, був вдалим додатком. Писання писанок (Нуся Вох) і вишивання (Дарія Степаняк) притягали глядачів і причинилися до збирання підписів на двох листах в обороні засланої Оксани Мешко. Об'єднання висилає одну петицію до генерального секретаря Об'єднаних Націй, другу—до президента Роналда Регена. Коли губернатор Кейн проходив побіч українського станка, то не відмовився підписати листи, сказавши: „Це для мене честь долучити й свій підпис".

Поруч цього станка народної традиції була виставка книжок англійською мовою з наголовками „Історія Україна" і мапа України, щоб звернути увагу на інший аспект української традиції. В іншому місці вперше влаштовано обширну виставку публікацій Українського Народного Союзу з ініціятиви Андрія Кейбіди.

(Закінчення на ст. 4)

Етнічний...

(Закінчення зі стор. 3)

Після дефіляди учасники уставилися побіч сцени, щоб вислухати промови в часі офіційного відкриття фестивалю. Спереду—найбільша українська група з гарним написом.

при котрій дижурували Аня Дидик, Евгенія і Андрій Кейбіди. При обох виставках роздано сотні брошурок англійською мовою з різної тематикою: „Сучасна історія України" (Андрія Кейбіди), „90-ліття УНС" (Зенона Снилика) і „Українська культурна спадщина" (Дори Рак), а також форми на замовлення книжок, відзначки тощо.

Наші брати із Закарпаття мали один станок під написом „Карпато-Русини", але з додатком словацьких ручних робіток. Щоправда, виставлено дві книжки Павла Маґочого, але нічого із гарного закарпатського народного мистецтва.

Багату виставку народного мистецтва старанно виставили наші приятелі білорусини. Серед продавців були українські підприємці із Пенсильванії, І. і Н. Старощаки, з ляльками в українських строях і писанками та популярною біжутерією. Іванна Старощак плекає народне мистецтво та влаштовує покази і лекції писання писанок для чужинців.

До окремої категорії слід зарахувати виставку вірменського архітектурного мистецтва, що складалася із 40 фотографій великого формату репродукцій церков, що знаходяться на території Вірменської ССР, а також церков подекуди в руїнах і занедбанні на території Туреччини.

Українську участь у програмі і виставках координувала з рамени стейтової ради УККА Д. Рак, а про виставку УНСоюзу подбав Андрій Кейбіда. Дописи про фестиваль появилися в часописах „Стар Леджер" (7-го і 9-го вересня) та в „Джерзі Джорнал" за підписом Стіва Дністряна (7-го і 10-го вересня) з цілою сторінкою знімків,в тому й української молоді. Телевізійна станція канал 11 передавала ввечері 8-го вересня частину програми фестивалю.

Гарне положення парку і соняшні осінні дні приманили на фестиваль тисячі публіки, за оцінкою біля 20.000. Міжетнічні фестивалі цікаві і багаті своєю різнорідністю, але, переплітаючи різні культури, можуть мати й непомітну ціль змішувати і затирати окремішність поодиноких груп, стоплюючи їх в одну масу під спільним кличем американського патріотизму.

Президент Реґен...

(Закінчення зі стор. 1)

лежить воно в комунізмі, чи російському імперіялізмі. Дж. Ленчовскі відповів, що загроза існує в одному і другому, але вказав на конечність наголошувати загрозу комунізму для світу, як більш зрозуміле поняття для американців.

Елліот Ейбрамс, асистент-секретар для питання людських прав і гуманітарних справ, подав короткий огляд порушень прав людини в СССР.

Д-р М. Куропась підніс питання опозиції Державного департаменту до створення комісії дослідів Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Е. Ейбрамс висловив свою особисту підтримку проєкту створення такої комісії, уважаючи, що з Державним департаментом можна буде дійти до компромісового порозуміння.

Зустріч з Президентом і членами цього Уряду не обійшлася без деяких контроверсій. Намагання влаштувати таку зустріч представників двох централь з Президентом раніше не увінчалася успіхом з уваги на трудноші з встановленням дати.

У вівторок, 4-го вересня, представники УАКРади і УККА мали зустріч з Л. Коєлісом у різних справах, що відносяться до української громади, включно з проєктом створення комісії дослідження причин і наслідків голоду.

Тоді також дискутовано справу участи Президента і віцепрезидента Джорджа Буша в маніфестації і концерті 16-го вересня. Л. Коєліс поінформував представників УАКРади і УККА, що вони не зможуть взяти участи в цих імпрезах з уваги на раніші зобов'язання. Він сказав, що довго очікувана зустріч з Президентом може відбутись 17-го вересня і щоб обидві установи вибрали по шість представників на таку зустріч. УАКРада вислала свою листу шістьох делегатів до Білого Дому.

В п'ятницю по полудні, 14-го вересня, Е. Іванців, який в цій справі був речником голови УАКРади д-ра Флиса, отримав інформації, що д-р Футей запротестував в Білому Домі проти способу селекції делегації. Він заявив, що вибором делегації повинен зайнятися організаційний комітет маніфестації. Л. Коєліс підтвердив, що зустріч має відбутись з провідниками зорганізованого життя, тобто з представниками двох централь, але Білий Дім погодиться на будь-яке спільне рішення цих двох централь.

На нараді організаційного комітету демонстрації в суботу увечері, 15-го вересня представникам УАКРади представлено листу, яка включала більше число представників від УККА коштом числа представників УАКРади, яка у виді цього відкинула цю листу, настоюючи на первісному форматі, пропонованому Білим Домом, тобто по шість членів з УАКРади і УККА.

Представники УККА настоювали на прийнятті листи так у відношенні до УАКРади, як і до Білого Дому. В неділю, 16-го вересня Білий Дім дальше настоював на первісному форматі, не бажаючи встрявати у внутрішні непорозуміння в українській громаді, в які старався втягнути Білий Дім УККА своєю непоступчивістю. Вкінці в склад делегації ввійшли шість представників УАКРади і сім осіб, на які настоював УККА.

Контроверсія, спричинена представниками УККА, і їхні намагання втягнути у внутрішньо-українські тертя Білий Дім, не принесли користі українській громаді у відношенні до Білого Дому, — заявив один з членів делегації.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ТАНЯ ДАШКЕВИЧ, член УНС Відд. 106-го ім. св. Миколая в Чикаго, Ілл., померла 26-го липня 1984 року на 62-му році життя. Нар. 1922 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила в смутку мужа Василя, двох синів, одну дочку та 7 внуків. Похорон відбувся 30-го липня 1984 року на цвинтарі Елмвуд в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

БОРИС ГИЧКО, член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж., помер 27-го липня 1984 року на 74-му році життя. Нар 1910 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Катерину і синів Миколу і Йосифа. Похорон відбувся 30-го липня 1984 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Отрок, секр.

МИХАЙЛО БАСАРАБ, член УНС Відд. 5-го в Асторії, Н.Й., помер 1-го серпня 1984 року на 69-му році життя. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Неріну. Похорон відбувся на цвинтарі „Голі Род" у Вестбирі, Л.І.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Хоманчук, секр.

ГЕЛЕН РАБ, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж., померла 4-го серпня 1984 р. на 69-му році життя. Нар. 1914 року в Елізабеті, Н.Дж. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку мужа Стефана, брата Михайла і сестер Анну і Елеонору. Похорон відбувся 8-го серпня 1984 року на цвинтарі „Розгилл" в Линдин, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
А. Смит, секр.

АННА ОСТРОУМ, член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мінн., померла 23-го липня 1984 року на 87-му році життя. Нар. 1897 року в Західній Україні. Членом УНС стала 1935 року. Залишила в смутку синів Йосифа і Володимира з родинами і дочку Рожу Озеську з родиною. Похорон відбувся 26-го липня 1984 року на цвинтарі Гетсеманія в Міннеаполісі, Мінн.

Вічна Їй Пам'ять!
Мирон Крамарчук, секр.

Про ополяченого...

(Продовження зі стор. 2)

ксим бавився з сином дідича, бо були ровесниками. Разом стали вчитися, а потім віддали їх обох до колегії Отців Єзуїтів в Хирові. По скінченні богословія там же, молодий Журкевич висвятився на латинського священика.

По якомусь часі він став цікавитися своїм походженням. Почав передплачувати „Діло", „Літературно-Науковий Вісник" та іншу пресу. Мав велику бібліотеку в різних мовах. Втішався великою пошаною у довколишніх польських священиків і інтеліґенції. Парафія була у нього дуже багата. Приходство з господарськими будинками виглядало, наче „двір". При нагоді о. Журкевич показував тарнавчанам старий хрест із старослов'янським написом на ньому, який був за вівтарем у його костьолі.

Одної днини у травні 1936 року приїхав о. Журкевич до о. Калинича і заявив, що після довших міркувань та перевірки прийшов до висновку, що він не поляк, а українець. Отже, він не на своєму місці і тому резиґнує з латинської парафії і переходить на греко-католицький обряд. В тому напрямі він поробив уже усі заходи у польського єпископа у Перемишлі. Був він теж у Владики Йосафата Коциловського в справі переходу на греко-католицький обряд. Він рішений вступити до манастиря ОО Василіян у Кракові та стати монахом.

У Тарнавці кожного травневого вечора відбувався Молебень до Матері Божої, і провізоричний престіл надворі дівчата заквітчували свіжим зіллям з левадиа довкола розносився аромат квітучих садів. Ось туди зайшов о. Журкевич та виголосив проповідь до народу. Оповістивши про свою постанову, він закінчив словами: Держіться, дітоньки, свого греко-католицького обряду і віри, бо ніколи не будете мати чистої совісти, змінивши, покинувши віру своїх предків, що і я мав ціле своє життя. Щойно тепер упав камінь з мого серця і я заспокоївся, вернувшись до віри і народности, з якої походжу.

Ця новина зробила велике враження на присутніх. У висліді цієї події переходу о. Журкевича на греко-католицький обряд, яка спричинила великий шум в околиці, польська влада зареаґувала конфіскатою усього його майна, покликаючись на те, що він не платив державі довший час податків. Дозволено йому вивезти на драбинястому возі велику бібліотеку до Крехова".

Мирослав Семчишин
Чикаго, Ілл.

„Сюїта Курилика"...

(Продовження зі стор. 2-ої)

коляда-колядниця". У четвертій частині — „Поля" — використані звороти українських пісень: „Ой, поля, ви, поля", „Ой, у полі жито" та „Вийшли в поле косарі". Зрозуміла річ, муситься добре пам'ятати, що композитор восьмидесятих років двадцятого сторіччя, який працює в період так званого „пост-шенберґіянства", не може писати музичною мовою його попередників — майстрів клясики, романтики чи імпресіонізму. Сучасна доба вимагає принципово нових методів звукотворення. Той, хто зможе поєднати в одне гармонійно ціле всі ці протилежні, більш того — принципово контрастні, стилістично-виразні елементи, може сподіватися на певний успіх свого творчого задуму. Та найбільш суворим, але й неупередженим суддею треба, безперечно, уважати час. Тільки майбутнє підтвердить, або заперечить об'єктивну цінність будь-якого мистецького твору.

Творча спадщина Василя Курилика у повному розумінні слова — невмируща! Чи зможе музичний твір, навіть написаний на підставі його ліпших картин, досягти порівняної виразности та сили впливу?...

М. Л.: Можна не сумніватися, що ця подія викличе велике зацікавлення не лише в українському, але й загальноканадському світі.

ПОМЕР ІНЖ. Р. ВОРОБКЕВИЧ

Дітройт, Миш. — У вівторок, 25-го вересня 1984 року, помер тут після довгої і тяжкої недуги інж. Роман Воробкевич. Похорон відбудеться у суботу, 29-го вересня, в 9-ій год. ранку з церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш., на цвинтар Мавт Оливет в Дітройті.

НА ФОТО ВЛАДИКА МАРУСИН

У підписі під знімкою з похоронів бл. п. Патріярха Йосифа в числі „Свободи" з суботи, 22-го вересня, біля клячачого Папи Івана Павла II стоїть не кардинал Владислав Рубін, а Архиєпископ Мирослав Марусин, секретар Східньої Конґреґації. — Ред.

ВІЙСЬКОВИЙ ТЯГАРОВИЙ автомобіль, який перевозив крилату ракету з одної місцевости до другої в Західній Німеччині перевернувся, пошкодивши ракету і автомобіль Очевидно, ракета не мала головок і не могла становити жадної загрози для нікого. Але пацифісти і ті сили, які ведуть кампанію проти американських ракет Першінг 2 і крилатих в Европі, підняли крик в пресі про загрозу для цивільного населення від „американських ракетних експериментів". Західньонімецька і американська військова поліції скоро ізолювали місцевість, у якій трапилась катастрофа, а військові фахівці полагодили справу дальшої транспортації пошкодженої ракети.

АРАБСЬКІ ТЕРОРИСТИ, групи „Свята війна", які признаються до усіх трьох самовбивчих атентатів на американські інсталяції в Ливані, погрожують, що вони знову в короткому часі заатакують „гнізда американського імперіялізму" в арабських країнах. Вони нахвалюються що незабаром „світ здивується черговим досягненням тих, які ведуть святу війну проти ворогів Ісляму". Їхню пересторогу помістили деякі льокальні газети в Бейруті і Сирії, на підставі телефонічної анонімної інформації.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!